

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 284. Ex quibus causis res vendi possint earius, quam perse valeant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

interveniēte cessatione lucri, aut emerfione damni, tantundem valet ac 100. præsentia; cum ex sola dilatione, non possit minui valor illius juris ad 100. adeoque 100. de præfenti solvenda, si non possunt emi sine iniustitia pro 90. non poterunt quoque emi 100. in futuro solvenda pro 90. Quod ipsum ex eo confirmatur, quod licet loquendo in rigore & metaphysicè non ematur immediatè pecunia à debitore solvenda, sed jus ad illam, moraliter tamen jus illud, dum nullum damnum, periculum, difficultas &c. timetur, reputetur pecunia de Lugo. *loc. cit. num. 97.* Probatum etiam hæc sententia ex absurdis, quæ ex opposito deducuntur. Si enim, ut bene infert de Lugo, 100. aurei præfentes secundum se valent plus. V. g. Decem aureis, quam 100. aurei post annum solvendi sine omni difficultate & incertitudine, jam possit mutuarius, qui hodie à te accipit mutuò 90. aureos, obligari à te ad solvendos post annum 100. aureos, quia adhuc servaretur æqualitas inter datum & acceptum; atque ita licita erit usura. Item, ut infert Castrop. possit is, qui debet 100. intra annum solvendos satisfacere sine ulla remissione ei à creditore facta, solvendo hodie 90. Item qui subripuit alicui hodie 100. tenebitur ex iustitia eidem post annum restituere 10. ultra illa 100. Unde jam patet responsio ad fundamenta oppositæ sententiæ; negando nimirum Chirographa, obligationes & jura ad recipiendum & exigendum debitum communi æstimatione minus fieri, quam ipsam pecuniam solvendam, dum abest periculum & difficultas solutionis, lucrum cessans &c. ita Castrop. *loc. cit. num. 7.* Quæ tamen responsione non satis videtur elidi fundamentum adversariorum, dum, ut ex mente eorum dictum, quod licet in uno alterove casu cessent dicta pericula & difficultates, propter quæ frequentius & communiter intervenientia, concipitur illa communis æstimatio minoris pretii, adhuc tamen etiam in tali speciali casu juxta illam communem æstimationem procedi possit & emi vilis; nisi & hoc ipsum, sicut astringitur, ita negetur, dicaturque in omni omnino casu debere esse æqualitatem pretii inter emptum & venditum, qualis non est in dicto casu; cum ad illum se non extendat communis illa talis æstimatio, quæ 100. circa quæ obtinenda non intervenit periculum, difficultas &c. æstimetur minoris, nimirum non nisi 90. valere. Ad illud verò, quod dicunt adversarii, jus ad pecuniam solvendam in futurum ex inde minus valere, quia est sterile usque ad solutionem debiti, non secus ac terra ex eo, quod sterilis futura sit ad aliquot annos, minus æstimatur, respondetur, quod pecunia & jus ad illam ex se seu ex natura sua non sint fructifera & maneat talia, adeoque ex eo præcisè diminutionem valoris recipere nequeat pecunia, quod differatur ejus solutio, & si ex ea præfente fructus speratur, jam ratione lucri cessantis, quod tempore dilata solutionis cessat, minoris æstimetur & emi possit, quam pecunia præfens, quæ ex industria hominis. V. g. dantis illam ad censum, reddi potest fructifera; res autem aliæ ex natura sua fructifera ex eo præcisè decrementum pretii recipiunt, quod fructus illarum non sint adhuc maturi, sed ut dici solet, acerbi, dum semper interea periculum est, ne pereant, & impensas circa se faciendas exigunt. Addit etiam de Lugo, quod, si exinde minus valeat & emi

possit jus illud, quia sterile est per annum, liceat quoque in mutuo exigatiquid ultra sortem; quia obligatio illa mutuataria ad reddendum 100. mutuò datos etiam sterilis est usque ad tempus, quò illa reddi debent. Atque ex his jam patet, qualiter contra iustitiam peccent quæstores publici & ministri Principum, quibus incumbit recipere pecunias Principum, & exinde solvere illius creditoribus, dum ab his emunt minori pretio debita illa, & postmodum ea integra sine difficultate à Principe recipiunt solvendo sibi ipsis ex pecunia Principis. Item dum suggerunt amico, ut minori emat, à creditoribus debita illa regia, & postmodum ea integra solvunt amico, diviso inter se & emptorem lucro illius emptionis. Quod merito ut iniquissimum damnat cum Molin. & aliis de Lugo. *loc. cit. num. 102.* De cæterò, an, dum minore pretio emitur debitum, siquidem citra omne damnum & difficultatem obtinendum, interveniat usura saltem virtuale; an verò tantum iniustitia alterius rationis, non convenit inter AA. Prius apud de Lugo. *loc. cit. num. 98.* tenent Molin. *cit. d. 361.* Salas. Less. &c. Eò quod velint intervenire mutuum quoddam virtuale, quò emptor dat pecuniam præfentem pro solutione debiti postea accipienda. Contrarium verò seu posterius defendunt de Lugo & plures alii; eò quod dicant, neque re ipsa, neque ex intentione apparere in eo aliquod mutuum, sed veram emptionem & venditionem præfentem consummatam de præfente ex parte utriusque absque omni dilatione circa pretium vel rem venditam, dum emptor dat totum pretium statim, & venditor statim dat totum jus adversus suum debitorem, nec se ad aliquid in futurum obligat. ita de Lugo. apud quem etiam vide diluta, quæ in contrarium arguit Molin.

Quæst. 284. Ex quibus causis res vendi possint carius, quam per se valeant?

R Esp. ex sequentibus. Primò ob singularitatem rei, cujus rei pretium à lege vel usu taxatum non est, ut sunt raræ gemmæ, insignes canes falcones, aves & alia animalia indica & peregrina, picturæ, statuæ, & nummi antiqui; imò usus corporis muliebris, cantus &c. de quo vide Salas. & de Lugo *loc. paulò post citandis &c.* Carius, imò quanti venditor voluerit, vendi posse, tenent Sotus, Pet. Nav. Bannez. Jo. Medin. Tolet. Valent. Salon. Rodriq. &c. apud Castrop. *tract. 33. d. 5. p. 3. num. 2.* item Reginald. & alii apud Dianam. *Tom. 1. tract. de contract. resol. 56.* iis inhaerentem. Unica ferè hujus sententiæ ratio est, quod, dum neque lege nec usu pretium rerum statutum est, penes contrahentes sit illud statuere. Contrarium nempe habere has res suum quoque pretium limitatum. Arg. *L. pretiarer. ff. ad Leg. falcid.* rectius docent Molin. *loc. cit. d. 348. in fine.* Nav. *in man. c. 23. num. 78.* Less. *l. 2. c. 21. num. 16.* Salas. *tract. de empt. du. 7.* Rebell. *de obl. just. l. 6. quæst. 2. s. 2. num. 10.* Castrop. *loc. cit. num. 3.* de Lugo. *d. 26. s. 4. num. 47.* Cajer. &c. Siquidem manet inconculsum aliquoties allegatum principium: pretium rei non est pensandum ex unius alteriusve iudicio, & in specie ex venditoris & emptoris seu contra-

heu-

hentium, quorum unus ordinariè avaritia, alter curiosa quadam levitate & cupiditate abripitur affectum; sed iudicio & æstimatione communi prudentum penfatis omnibus rei circumstantiis, inter quas fatendum, esse, non solum rei utilitatem, sed & eius novitatem, singularitatem, raritatem, pulchritudinem; ita ut ista æstimatio sit proxima & practica regula valoris & pretii vulgaris & naturalis cujuscunque rei. Cui proinde æstimationi contraria paucorum, rem pluris æstimatorum æstimatio facit, ut secundum hanc exactum & datum pretium sit excessivum & iniquum. Jam vero prudentes communiter iudicant res istiusmodi non esse illius valoris, ut pro eis exigi possit tam immane, multoque minus quodlibet pretium, sed deveniendum ad terminum aliquem, ultra quem pro re tali dare esset non tantum imprudentis, sed insani hominis.

2. Secundò ob specialem affectum venditoris erga rem vendendam, potest ea ab illo carius, etiam ultra pretium aliàs summum vendi, non quidem pro libitu, sed quanti rationabilis ille affectus & privatio honesta oblectationis, quam ex re illa specialiter percipit iudicio prudentum æstimari potest. Molin. *l. c. d. 351*. Salaf. *l. c. du. 30. n. 2*. Less. *l. c. n. 26*. quos citat & sequitur de Lugo. *l. c. n. 90*. Castrop. *l. c. p. 12. num. 3*. Reiffent. *b. t. n. 146*. qui tamen ad hoc, ut talis affectio possit esse iustus titulus ratione venditionis pluris factæ requirunt, ut venditor non æquè sit affectus erga pretium rigorosum seu summum rei. Exemplum talis affectus ponit de Lugo domum, quam quis possidet longo ordine à suis maioribus transmissam. Alia afferunt Salaf. & Less. Dixi tamen: *affectus venditoris*: nam propter specialem affectum emptoris, aut etiam necessitatem, quæ is valde re eger, item ob speciale lucrum, quod is ex ea facere potest, non licet ei illi vendere carius; quia ex inde non magis se privat venditor commoditate rei vel lucro, aut magis damnum incurrit, quam si affectus, illa necessitas, lucrum sperandum, non essent in emptore; adeoque nullum consequitur titulum exinde carius vendendi; quin & venderet, quod suum non est. Less. Laym. & alii communiter cum S. Thom. 2. 2. q. 77. a. 1. His non obstante, quòd ob dictas causas emptor emere carius possit, vel etiam quòd ob necessitatem & utilitatem publicam carius vendi possit; siquidem iustum pretium reputatur, quod autoritate publica vel communi usu constitutum; quòdque non ex unius alteriusve emptoris vel venditoris utilitate & necessitate particulari & merè privata, sed publica & universali augetur & minuitur.

3. Tertio ob damnum emergens venditori, non aliunde & per accidens, sed ex privatione, quæ se privat re sua, non obventurum ei, si illam servaret; hoc enim damnum utique pretio æstimabile, & distinctum est ab ipsa privatione rei, quæ venditur, adeoque per excessum aliquem pretii, quod datur præcisè pro re ipsa, compensandum est, augendo nimirum pretium illud iuxta proportionem hujus damni, adeoque ea compensatio pluris rem vendendo prætendi & iustè exigi potest. ita cum D. Thom. *loc. cit.* & communi certaue. Molin. Less. de Lugo. Castrop. Huc referendum damnum, quod ex venditione emergens timebatur, nimirum periculum non accipiendi pretii. Sicut enim etiam in mutuo ob periculum, quod prudenter timeretur non recipiendi fortem ultra fortem aliquid exigere potest à mu-

tuante, ut probabilius docet & fusè declarat probatque de Lugo. *d. 25. f. 6*. quem vide. Dein, ubi fors integra recipitur, non restituendum; sic etiam in venditione. Lauterbach. *in ff. de contrab. empt. §. 57*. ubi citatis Mantic. *de tac. & ambig. convent. tit. 20. num. 45*. Bonac. &c. expressè loquens de venditione ait: si periculum postea non eveniat, totum pretium, modò moderatum, retineri potest. Attendendo tamen semper, ne excessus pretii excedat id, quò apud prudentes homines æstimari & redimi potest periculum, seu quod pro assecuratione illius peti potest. de Lugo. *cit. n. 90*. remittens ad AA. quos super hoc citat Dian. *Tom. 1. de contrab. resol. 37. & 38*.

4. Quarto ob lucrum cessans ratione ipsius venditionis. Nam & ista privatio lucri prudenter sperati est pretio æstimabilis ultra rem ipsam quæ venditur, adeoque æquitas postulat illud compensari, & non permittit, ut venditor ejus interitum patiat, ne cum dispendio suo & contra utilitatem suam de proprio cogatur beneficium facere contra *Can. 4. §. decrevit. 10. q. 2*. ita AA. citati. Sic v. g. vendens triticum in Augusto, quod decreverat servare in Majum dum sperabat eo tempore plus valiturum, potest exigere ultra pretium aliàs iustum, quantum illud lucrum æstimatur, detracta tamen æstimatione laboris, periculi, custodiae & expensis, quas pro conservatione illius fecisset. Castrop. *l. c. n. 4*. citatis utroque Nav. Valent. Molin. &c. qui etiam addit ex Salaf. *cit. du. 30*. quòd quis non debeat censere cessare sibi lucrum, si pretio egeat, ut damnum aliquod aliud evitet, cujus evitatio pluris vel tanti æstimatur, quanti æstimatur lucrum speratum; cum evitatio illa lucrum compenset. Ad hæc, ut pluris ex hoc capite; uti etiam ex causa damni emergentis, vendi possit, requiritur, ut venditor prius manifestet emptori hoc ipsum, se nimirum ob dictas causas ultra pretium iustum rem vendere, ne aliàs decipiatur emptor, putans rem propter bonitatem intrinsecam habere tantum valorem, & fortè nollet alienum incommodum illud aucto propterea pretio redimere, sed accipere rem, dum ea venalis offertur ab alio, in quo damnum illud emergens & lucrum cessans locum non habet, æqualis valoris cum pretio suo. de Lugo. *loc. cit. num. 89*. Salaf. *tract. de empt. du. 30. n. 4*. Valent. 2. 2. d. 5. *quæst. 50. p. 2. concl. 3*. Lauterb. *l. c.*

5. Quintò ob penuriam & caritatem mercium & emptorum multitudinem vendi posse carius, habet communissima. Laym. *ib. mor. l. 3. tract. 4. c. 17. §. 2*. Castrop. *loc. cit. num. 1*. Less. *cit. c. 21. du. 4. num. 30*. Molin. *loc. cit. d. 347. num. 4*. Haunold. *Tom. 4. de 7. & 7. tract. 8. n. 154. in fine*. Arg. *Can. Legimus. dist. 93*. ubi omne, quod rarum est plus appetitur, & pretiosius est &c. Siquidem quod rarius est, difficilius haberi potest, & hinc præsertim accedente emptorum copia communiter pluris æstimatur, uti v. g. contingit in adventu exercitus, dum non est magna annonæ copia.

6. Sextò ob dilationem solutionis, seu quia merces venduntur credito, licite eas vendere carius, manendo tamen intra limites iusti pretii, nimirum pretio summo, quas aliàs pro pecunia parata solet quis vendere infimo vel medio pretio. de Lugo. *cit. d. 26. n. 104*. Castrop. *tract. 33. d. 5. p. 12. n. 7*. Azor. *l. 8. c. 8. §. imprimis*. testantes de communi. DD. Possè quoque credito vendi carius ultra summum ratione lucri cessantis & damni emergentis ex dilatione solutionis, est quoque

communis, & constat ex jam dictis. Idem etiam licere ratione periculi, quod est in accipiendo credito, eò quod exponere se periculo gravis damni, nimirum amittendi pretii in gratiam emptoris sit pretio æstimabile, cum ferè communi docent Molin. *d. 356. Less. cit. c. 21. du. 6. num. 54.* de Lugo. *loc. cit. Salaf. l. c. du. 41. Valent. l. c. concl. 4. Castrop. loc. cit. num. 6.* Et certè si in casu periculosa solutionis pretii crediti constitutus ab emptore fidejussor potest aliquid ab eodem exigere ratione periculi, quod subit, ut cum communi Molin. *d. 319. num. 1.* Nav. *c. 17. num. 185.* Covar. *l. 3. var. c. 2. num. 6.* Poterit quoque ipse venditor sine fidejussore illud periculum in se suscipiens, pro eo aliquid prætereundum Castrop. *loc. cit.* Illud tamen hic ratione periculi notandum, quod licet Less. Molin. & alii doceant, debere emptorem à venditore moneri, quod ratione periculi rem carius vendat, id tamen restringendum sit ad casus, in quibus illa monitio sine offensa emptoris fieri potest, uti contingit in venditionibus magni momenti. V. g. castrorum, prædiorum, in quibus, dum fiunt credito, facile & sine offensa emptoris ad vitanda communia pericula potest & solet peti fidejussor vel pignus, quæ si non petantur, indicat debet causam nempe periculum cur ea pluris vendat. Secus est in aliis minoribus, & quotidianis commerciis & venditionibus, ubi vix sine offensa emptoris manifestari potest, quod res credito plures ei vendatur ob periculum tenens se ex parte emptoris, dicendo. V. g. vendo tibi equum carius credito; qui periculum est, an sis futurus solvendo: vel ne interea tua dilapidet: vel an sis solviturus. Adeoque ad talem monitionem faciendam obligat venditorem, est nimis durum & exoticum extra communem praxin. ita ferè ex Gibal. Reiff. *h. r. n. 156.* Item habet communis, idem licere ob sumptus faciendos in consecutionem pretii, uti & ob molestias in hunc finem subeundas; dum non raro multum rogati morosi debitorum non nisi verba repouunt, quin & quandoque minentur verbera. Et hoc etiam, ubi hæc prudenter timentur, et si dein per accidens non eveniant. Quod si tamen omnes isti tituli absunt, non licere ob solam solutionem dilatam seu creditam ultra summum pretium carius quam paratâ pecuniâ vendere merces, cum communi tradunt de Lugo. *loc. cit. Castrop. l. c. n. 5.* Eò quod hoc esset ex mutuo implicito exigere lucrum, quin &, ut ait Castrop. esset manifesta usura; eò quod excessus illi accipiatur, non pro re vendita, sed pro solutione dilata seu credita, quæ est implicitum quoddam mutuum, ut habetur. *c. civitate, c. consuluit. de usura.* Procedere idem adhuc ait Castrop. *num. 3.* citans pro hoc Covar. Salaf. Less. *ubstante.* item Molin. *d. 355.* Sotum de *just. quest. 4. a. 2.* Rebell. de *oblig. just. p. 2. l. 9. num. 11.* ad quos accedit de Lugo. *cit. n. 104.* contra Cajetan. & Sa. etiam si tempore, quo solutio credita faciendâ, res pluris valitura; cum illud incrementum non cedat venditori sed emptori, utpote in quem à tempore contractus translatum dominium rei. Nisi tamen venditor rem servare volebat ad illud tempus; tunc enim, non ratione solutionis creditæ, sed cessantis lucri pluris vendi poterit. Qualiter citatos textus *c. civitate & c. consuluit.* intelligendos ait Gloss. dum ibidem dicitur: aromata vendita ad creditum pluris venduntur, quam si numeratâ pecuniâ venderentur. Nihilominus praxin illam, quâ merces pretiosa

in magna quantitate. V. g. ex India ad præcipua æmportia aut nundinas delatæ, ac statim in varios mercatores distractæ solent iisdem credito pluris vendi, ne earum venditores cogantur ibi diutius hæreret, sed possint celeriter remeare tanquam licitam & justam contra Cajetan. Nav. Medin. & c. defendunt Covar. *loc. cit. Sotus. loc. cit. a. 1. ad 4. Rebell. loc. cit. quest. 14. Salaf. loc. cit. num. 42. Less. loc. cit. Molin. tract. 2. d. 357. & c.* quos citat & sequitur Castrop. *loc. cit. num. 8.* item de Lugo *num. 105.* & apud illum Sanch. nisi quod is ita limitet; quando major pars mercatorum advehentium dictas merces ita vendit credito. Fundamentum hujus sententiæ breviter assignat Castrop. *l. c.* nimirum, quod juxta dicta sæpius pretium justum sit illud, quod communi æstimatione in tali vel tali modo vendendi censetur justum; tale autem censetur, Adhuc in dicto modo vendendi credito illud, quod venduntur pluris, quam si venderentur paratâ pecuniâ. Hanc tamen rationem videri sibi difficilem ait de Lugo. *num. 106.* nisi magis explicetur, quod facit. *num. 107.* Dicendo vulgare pretium justum desumi ex valore, quod merces communiter æstimantur, eamque æstimationem sæpe oriri ex emptorum concurrentium multitudine, uti contingit in præsentem casu. Quod autem hæc multitudo faciens seu dans occasionem, ut communiter illæ merces tanti, & non minoris vendantur, & sit communis illa æstimatio, ortum habeat ex liberalitate mercatorum illorum concedentium dilationem solutionis, seu credito vendentium, id per accidens esse; atque hac ratione nullam intervenire usuram, quæ interveniret, si propter dilatam solutionem exigeretur plus seu supra id, quod communiter venduntur & æstimantur merces; non verò, dum occasione illius dilationis augetur valor communis mercium; quia nihil exigitur supra valorem communem mercium ob dilatam solutionem; sed dilatio est causâ, quod valor communis sit talis seu tantus. Quæ in contrarium objiciuntur, vide ab eo diluta. *num. 108.*

7. Septimò ob donationem admixtam, ex parte emptoris posse rem carius seu ultra pretium tam legitimum quam naturale vendi, non secus ac ob admixtam ex parte venditoris donationem potest ea minoris emi, consentiunt AA. Castrop. *loc. cit. p. 14. num. 1.* citatis Medin. Molin. Valent. & c. Ea autem admixta esse non præsumitur præcisè ex eo, quod emptor sciat pretium rei; cum non animo donandi, sed ob aliam rationem. V. g. quia non invento alio venditore; ad augendum ita pretium necessitate compellitur. Quâ tamen necessitate aliave simili ratione non interveniente, dicta pretii auctio facta à conficío valoris regulariter præsumitur & censetur donatio, ita ut neque in foro conscientiæ neque in exteriori querela institui possit. Castrop. *loc. cit. num. 2.* cum Menoch. *l. 2. de arb. cas. 88. in fine.* Neque tamen etiam adhuc satis, ut addit Castrop. *n. 3.* induci in hoc casu præsumptionem donationis, si talis emptor utatur nomine emptionis, & non donationis, nisi simul addat cur nomen donationis fugerit. V. g. quia prohibebatur donare, vel quia non poterat sine recipientis dedecore animum illum donandi prodere.

8. Octavò dum aliqui merces vendunt ex officio ut mercatores, ea de causa posse rem carius ab aliis vendi, quam ea soleat ab aliis vendi, ut lucrentur aliquid ad sui sustentationem, censent

Less.

Leff. l. c. n. 24. Salaf. l. c. du. 29. Medin. &c. Eò quòd pretio æstimabile sit, quòd rebus conquirendis, conservandis distrahendis attendendo, alias occupationes & lucrandi occasiones relinquunt. Verùm, ut notat de Lugo. l. c. num. 88. hoc est vendere rem ultra verum ejus valorem, utpote in cujus æstimatione veniunt expensæ, curæ illæ & lucra mercatorum, ut exinde resultat pretium vulgare seu naturale. Unde etiam ait, fatentibus id ipsum citatis AA. posse non solum mercatores, sed & alios, qui tale officium non habent, & tales expensas non fecerunt, eodem pretio rem vendere, quò illa vendi solet à mercatoribus, quia illud tunc est pretium vulgare justum. Unde quoque monet, non posse mercatorem compensare sibi expensas à se factas augendo pretium, quando alii mercatores, qui minores expensas fecerunt easdem merces communiter minoris vendunt, sed debere suo infortunio imputare, quòd merces magno dispendio attulerint ad locum, in quo earum pretium vulgare minus erat.

Quest. 285. An peregrinis & exteris carius liceat vendere, quam indigenis?

Resp. Regulariter id non licere, pro ut sumitur ex c. 1. h. t. ubi Presbyteri, id est, Parochi jubentur monere plebes suas, ut non carius vendant transeuntibus; quàm in mercato, id est, foro, in quo res venales exponuntur, vendere possunt. Gonz. in c. c. 1. n. 2. & 5. Barbof. ibid. num. 7. Pirh. h. t. n. 18. Wiestner. n. 51. Estque ratio non tantum, quia pietatis & caritatis ratio exigit, ut peregrini & transeuntes humaniter tractentur, Arg. *Can. quiescamus. dist. 42. & c. unic. de cleric. peregr.* Sed etiam, quia est justitia, ut res, quæ venales exponuntur, præcipuè quæ ad victum, vestitum, habitationem spectant, non vendantur pretio majore, quàm quod communi usu fori receptum est; forum autem publicum & commune regulariter loquendo constitutum tam pro exteris quam indigenis, & ad utrosque se habet pari ratione. Dixi: *regulariter*: si enim propter adventum multorum cresceret multitudo emptorum, unde crescerent pretia rerum, posse tunc merces vendi carius, nimirum illo aucto pretio, exteris, indigenis verò pretio minore, nimirum quod antea vigeat illo loco, remisso illis liberaliter illo augmento pretii, docent Molin. *tr. 2. d. 346. num. 2.* Tambur. *in decal. l. 8. tr. 3. c. 4. §. 3. n. 8.* Pirh. *h. t. n. 19.* Wiestn. *n. 52.* Leff. *l. c. du. 4. num. 30.* Qui tamen addit limitationem; si res in ea sint copia, ut tam pro indigenis quàm exteris sufficiant; aliàs cresceret pretium pro omnibus propter penuriam mercium & emptorum multitudinem. Et sic habere alicubi usum, dum classis Indica appellit ad portum aliquem confluentibus illuc emptoribus, ait de Lugo. *cu. d. 36. n. 51.* quamvis addat, meliùs dici à Lessio & Salaf. absolutè etiam tunc crescere pretium pro indigenis propter copiam emptorum, venditoris tamen nolendo uti jure suo incrementum pretii remittere indigenis, quod poterunt non secus, ac potest quis amicis suis vendere eodem pretio, quo ipse emerat, nihil lucrando, ab aliis autem exigere pretium consuetum. Idque etiam ex ea ratione, quia indigenæ manent in eodem loco, & possunt differre emptionem, usque dum pretium decreseat.

Quest. 286. An & qualiter sciens pretium merctum brevi tempore augendum vel diminuendum possit nunc emere aut vendere pretio corrente?

1. Resp. primò: Sciens pretium seu valorem rei brevi diminuendam ob deteriorationem rei brevi futuram ex causa aliqua ipsi rei intrinseca. V. g. equum citò defecturum ex vicio aliquo illi intrinseco, non potest, vicio hoc non manifestato, rem vendere pretio corrente, vel aliàs ordinario; sed debet tantum in pretio diminuere, quanti deterioratio futura æstimatur. Castrop. *tract. 33. d. 5. p. 15. num. 1.* cum communi.

2. Resp. secundò: Ubi tamen diminutio vel auctio valoris futura causam habet ab extrinseco. V. g. ex decreto ob sterilitatem vel copiam mercium futuram, posse adhuc rem vendi & emi pretio corrente ab eo, cui privatim cognita est hæc auctio vel diminutio futura. Probabilius censent D. Thom. 2. 2. q. 77. a. 8. ad 4. Cajet. *ibidem.* Sotus *l. 6. de just. q. 3. a. 2. ad 5.* Sylv. *v. emptio. qn. 15. n. 16.* Covar. *reg. peccatum. p. 2. §. 4. n. 6.* Molin. *l. c. d. 354.* Leff. *l. c. c. 21. du. 5.* Salaf. *tr. de empt. du. 32.* Valent. *d. 5. q. 10. p. 4.* Rebell. *de oblig. just. p. 2. l. 9. q. 6.* & alii, quos citant & sequuntur Castrop. *l. c. n. 3.* de Lugo. *d. 26. f. 7. §. 2. n. 139.* contra Jo. Medin. Rodrig. & alios ab eodem & Covar. relatos, quorum sententiam probabilem dicit Castrop. negantes sine injustitia rem pretio corrente tunc vendi posse emptori futuræ diminutionis ignaro, nisi fortè rem ante illam diminutionem consumpturus esset. Prioris sententiæ (quæ confirmatur exemplo Patriarchæ Josephi pretio corrente ementis magnam frumenti copiam, cujus augendum pretium ob sterilitatem futuram noverat) ratio est; quia justum est pretium, quod æquivaleret valori rei, quem ea de facto habet vel à lege vel à communi æstimatione, non obstante, hanc communem æstimationem niti ignorantia eventus futuri, & pro nunc futuram non esse, si sciretur ille eventus. Nam valor rei vulgaris ex communi hominum æstimatione, undecunque ea concepta, provenit, non secus ac valor legitimus à lege, quamdiu lex perseverat. Unde etiam sicut illa æstimatio non concipitur ab eventu uni alterive noto singulariter, sed ab eo communiter noto, sic etiam incrementum & decrementum valoris naturalis non dependet nisi ab eventu communiter noto. Nec dici potest, quòd emptio illa emptori sit involuntaria simpliciter ex eo, quòd per errorem seu ignorantiam, nihil cogitans de diminutione futura, tanti emerit, non empturus, si sciret pretium mox imminuendum, quemadmodum contractus matrimonialis ex inde non est simpliciter involuntarius, quòd quis ducat in uxorem ignobilem, quam juxta communem opinionem putat esse nobilem, non ducturus illam, si sciret ignobilem. Quanquam in hoc sit disparitas aliqua, quòd communis ista æstimatio faciat pretium justum; communis vero illa opinio non faciat nobilem. Unde jam inharendo dictæ rationi, Castrop. *loc. cit. num. 4.* deducit sequentia: nimirum ab aliquo validè & licitè vendi domum corrente pretio, quam privatâ scientia novit ab hostibus